

با سمه تعالی

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ، درمانی استان گیلان
معاونت امور بهداشتی

آئین نامه مقررات بهداشتی

رستوران، چلوکبابی، سلف سرویس، تالار پذیرایی، کافه قنادی
و امثال آنها

آئین نامه	مواد
کلیه منصدیان و کارگران و اشخاصی که در مراکز تهیه ، تولید و توزیع و نگهداری و فروش و وسایط نقلیه حامل مواد خوردنی ، آشامیدنی ، آرایشی و بهداشتی و اماکن عمومی اشتغال دارند، موظفند دوره ویژه بهداشت عمومی را برتریبی که معاونت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین و اعلام می نماید گزارانده و گواهینامه معتبر آنرا دریافت دارند.	1 ماده 5
مدیریت و یا تصدی و اشتغال بکار در هر یک از کارگاهها و کارخانجات و مراکز و اماکن و وسایط نقلیه موضوع این آئین نامه بدون داشتن گواهینامه معتبر موضوع ماده 1 ممنوع است.	تبصره 1
استخدام یا بکارگیری اشخاص فاقد گواهینامه معتبر مندرج در ماده 1 این آئین نامه در هر یک از کارگاهها	تبصره 2

	و کارخانجات و اماکن و مراکز و وسایط نقلیه مذکور ممنوع است.	
تبصره 3	اشخاصی مانند صندوقدار، باغبان، نگهبان و نظایر آنها که در اماکن موضوع این آئین نامه شاغل بوده لیکن با موادغذائی، آرایشی و بهداشتی ارتباط مستقیم ندارند از شمول ماده 1 فوق و تبصره های 2 و 3 آن مستثنی می باشند.	ماده 1
ماده 2	کلیه منتصدیان، مدیران، کارگران و اشخاصی که مشمول ماده یک این آئین نامه می باشند موظفند کارت معاینه بهداشتی معتبر در محل کار خود داشته و هنگام مراجعته بازرسین بهداشت ارائه نمایند.	کارت معاینه بهداشتی معتبر در محل کار خود داشته و هنگام مراجعته بازرسین بهداشت ارائه نمایند.
تبصره 1	کارفرمایان موظفند هنگام استخدام اشخاص گواهینامه معتبر ماده 1 و کارت معاینه بهداشتی آنان را ملاحظه و ضمن اطمینان از اعتبار آن، در محل کسب نگهداری نمایند.	کارفرمایان موظفند هنگام استخدام اشخاص گواهینامه معتبر ماده 1 و کارت معاینه بهداشتی آنان را ملاحظه و ضمن اطمینان از اعتبار آن، در محل کسب نگهداری نمایند.
تبصره 2	کارت معاینه پزشکی منحصرآ از طرف مراکز بهداشت شهرستان و یا مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی وابسته به وزارت بهداشت، درمان آموزش پزشکی صادر خواهد شد . مدت اعتبار کارت فوق برای پزندگان ، اغذیه ، ساندویچی ، بستنی و آمیوه فروشان و قنادان و مشاغل مشابه و نیز کارگران کارگاهها و کارخانجات تولید مواد غذایی و بهداشتی فاسد شدنی حداقل 6 ماه و برای سایر مشاغل موضوع این آئین نامه حداکثر یکسال می باشد.	کارت معاینه پزشکی منحصرآ از طرف مراکز بهداشت شهرستان و یا مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی وابسته به وزارت بهداشت، درمان آموزش پزشکی صادر خواهد شد . مدت اعتبار کارت فوق برای پزندگان ، اغذیه ، ساندویچی ، بستنی و آمیوه فروشان و قنادان و مشاغل مشابه و نیز کارگران کارگاهها و کارخانجات تولید مواد غذایی و بهداشتی فاسد شدنی حداقل 6 ماه و برای سایر مشاغل موضوع این آئین نامه حداکثر یکسال می باشد.
ماده 3	منتصدیان و کارگران اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات و وسایط نقلیه موضوع این آئین نامه مدیران موظفند رعایت کامل بهداشت فردی و نظافت عمومی محل کار خود را نموده و به دستوراتیکه از طرف بازرسین بهداشت داده می شود عمل نمایند.	منتصدیان و کارگران اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات و وسایط نقلیه موضوع این آئین نامه مدیران موظفند رعایت کامل بهداشت فردی و نظافت عمومی محل کار خود را نموده و به دستوراتیکه از طرف بازرسین بهداشت داده می شود عمل نمایند.
ماده 4	کلیه اشخاصی که در اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات و وسایط نقلیه موضوع این آئین نامه کار می کنند باید ملبس به لباس کار و روپوش تمیز و برنگ روشن باشند.	کلیه اشخاصی که در اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات و وسایط نقلیه موضوع این آئین نامه کار می کنند باید ملبس به لباس کار و روپوش تمیز و برنگ روشن باشند.
تبصره 1	کلیه تعییه کنندگان مواد غذایی نظیر آشپزان ، نانوایانو مشاغل مشابه و نیز کارگران کارگاهها و کارخانجات تولید مواد غذایی و بهداشتی که با این مواد ارتباط مستقیم دارند ملزم به پوشیدن روپوش سفید و کلاه و اشخاصی مانند شاغلین و فروشندهان اغذیه و سساندویچ، آمیوه ، بستنی ، شیرینی جات ، کله و پاچه ، جگرکی و شماهه آنها علاوه بر روپوش و کلاه ملزم به استفاده از دستکش یکبار مصرف در حین کار می باشند.	کلیه تعییه کنندگان مواد غذایی نظیر آشپزان ، نانوایانو مشاغل مشابه و نیز کارگران کارگاهها و کارخانجات تولید مواد غذایی و بهداشتی که با این مواد ارتباط مستقیم دارند ملزم به پوشیدن روپوش سفید و کلاه و اشخاصی مانند شاغلین و فروشندهان اغذیه و سساندویچ، آمیوه ، بستنی ، شیرینی جات ، کله و پاچه ، جگرکی و شماهه آنها علاوه بر روپوش و کلاه ملزم به استفاده از دستکش یکبار مصرف در حین کار می باشند.
تبصره 2	درستورانها و چایخانه های سنتی افرادیکه در امر پذیرایی شرکت داشته و با غذا سروکار دارند ملزم به پوشیدن روپوش و کلاه سفید بوده و سایر افراد می توانند از لباسهای محلی استفاده کنند.	درستورانها و چایخانه های سنتی افرادیکه در امر پذیرایی شرکت داشته و با غذا سروکار دارند ملزم به پوشیدن روپوش و کلاه سفید بوده و سایر افراد می توانند از لباسهای محلی استفاده کنند.
ماده 5	منتصدیان اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه موظفند برای هریک از شاغلین خود جایگاه محفوظ و مناسبی بمنظور حفظ لباس و سایر وسائل شخصی در محل تهیه نمایند.	منتصدیان اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه موظفند برای هریک از شاغلین خود جایگاه محفوظ و مناسبی بمنظور حفظ لباس و سایر وسائل شخصی در محل تهیه نمایند.
ماده 6	منتصدیان اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه موظفند ازورود و دخالت افراد میفرقه به امور تولید و تعییه و طبخ و حمل و نقل و توزیع و فروش مواد غذائی جلوگیری نمایند.	منتصدیان اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه موظفند ازورود و دخالت افراد میفرقه به امور تولید و تعییه و طبخ و حمل و نقل و توزیع و فروش مواد غذائی جلوگیری نمایند.
ماده 7	منتصدیان اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه موظفند به تناسب تعداد کارگران شاغلین مهد کودک، بازاء هر نفر حداقل 2/5 مترمربع اطاق استراحت با موازن بهداشتی تعییه نمایند.	منتصدیان اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه موظفند به تناسب تعداد کارگران شاغلین مهد کودک، بازاء هر نفر حداقل 2/5 مترمربع اطاق استراحت با موازن بهداشتی تعییه نمایند.
تبصره	در هر حال مساحت استراحت نباید کمتر از 7/5 مترمربع و ارتفاع آن نباید کمتر از 2/8 متر باشد	در هر حال مساحت استراحت نباید کمتر از 7/5 مترمربع و ارتفاع آن نباید کمتر از 2/8 متر باشد
ماده 8	منتصدیان اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه موظفند در صورت لزوم آشپزخانه ، انبار مواد غذایی اولیه و سالن غذ اخوری با فضای کافی به تناسب تعداد کارگران و شاغلین با	منتصدیان اماکن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه موظفند در صورت لزوم آشپزخانه ، انبار مواد غذایی اولیه و سالن غذ اخوری با فضای کافی به تناسب تعداد کارگران و شاغلین با

شرایط کاملاً بهداشتی مطابق ضوابط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی در محل کارگاه یا کارخانه ایجاد نمایند.	
هرکارگر موظف به داشتن کلیه وسائل نظافت ، شستشو و استحمام اختصاصی می باشد.	ماده 9
اشخاصی که به نحوی از انحصار با طبخ و تهیه و توزیع مواد غذایی سروکار دارند ، در حین کار شخصاً حق دریافت بهای کالای فروخته شده را از مشتری نخواهند داشت.	ماده 10
جبهه کمکهای اولیه با مواد و وسائل مورد نیاز در محل مناسب نصب گردد.	ماده 11
کارگران کارگاهها و کارخانجات و اماکنی که با پخت و فرآوری مواد غذایی سروکاردارند هم چنین کارگران کشتارگاهها و محلهایی مانند آنها موظفند هرروز قبل از شروع و بعد از خاتمه کار استحمام نمایند.	ماده 12
استعمال دخانیات توسط متصدیان و کارگران مشمول این آیین نامه در حین کار ممنوع است .	ماده 13
فروش و عرضه سیگار در کارگاهها و کارخانجات و اماکن و مراکز و محلهای موضوع این آیین نامه ممنوع است .	ماده 14
صرف هرگونه محصولات دخانیاتی در محوطه های عمومی کارگاهها، کارخانجات و اماکن و مراکز و محلهای موضوع این آیین نامه ممنوع است.	ماده 15
متصدیان، مسئولین و یا کارفرمایان محلهای موضوع این آیین نامه مسئول اجرای مفاد ماده 15 بوده و موظفند ضمن نصب تابلوهای هشداردهنده در ن قاط مناسب و در معرض دید از صرف دخانیات جلوگیری کنند.	تبصره 1
متصدیان، مسئولین و یا کارفرمایان موضوع تبصره 1 می توانند محل مشخصی را که کاملاً از محلهای عمومی و عمومی جدا باشد جهت افرادیکه می خواهند دخانیات صرف کنند در نظر بگیرند.	تبصره 2
کف ساختمان باید دارای شرایط زیر باشد. الف) از جنس مقاوم ، صاف، بدون درزو شکاف و قابل شستشو باشد. ب) دارای کف شور به تعداد مورد نیاز، مجهز به شترگلو بوده و نصب توری ریز روی آن الزامیست. ج) دارای شیب مناسب بطرف کف شور فاضلاب رو باشد. د) کلیه کف شورها باید مجهز به سیفون (شترگلو) باشند.	ماده 16
ساختمان دیوار از کف تا سقف از مصالح مقاوم بوده و طوری باشد که از ورود حشرات و جوندگان جلوگیری بعمل آورد.	ماده 17
سطح دیوارها باید صاف، بدون درزو شکاف و برنگ روشن باشد.	تبصره 1
پوشش دیوارها باید مناسب با احتیاجات و لوازم مربوط به نوع کار و برحسب مشاغل مختلف ، بشرح تبصره های ذیل باشد.	ماده 18
پوشش بدنه دیوار کارگاههای تهیه مواد غذایی، آشپزخانه، آبدارخانه، انبار مواد غذایی، میوه و سبزی فروشی ، حمام، مستراح، دستشوئی، رختشویخانه باید از کف تا زیرسقف و در مورد کارگاهها و	تبصره 1

کارخانجات تولیدی مواد غذایی تا ارتفاع حداقل چهار متر کاشی، سنگ یا سرامیک و دیوارکارخانجات از ارتفاع چهارمتری بالا می تواند از سیمان صاف و صیقلی برنگ روشن باشد.	
سطح دیوار سالنهای پذیرایی تا ارتفاع حداقل 120 سانتیمتر از کف با سنگهای صیقلی یا سرامیک و یا کاشی و از ارتفاع 120 سانتیمتری تا زیر سقف با رنگ روشن قابل شستشو پوشیده شود.	تبصره 3
بخشش سطح دیوار سالنهای پذیرایی در رستورانها و چایخانه های سنتی باید ضمن دارا بودن طرح و حالت سنتی از کف تا زیر سقف از مصالح مقاوم، صاف ، بدون فرو رفتگی و شکاف و قابل شستشو باشد.	تبصره 9
سقف باید صاف، حتی الامکان مسطح، بدون ترك خوردگی و درز و شکاف و همیشه تمیز باشد.	ماده 19
بخشش سقف آشپزخانه و هر نوع محل طبخ و همچنین گرمخانه و دوش حمام باید از جنس قابل شستشو و برنگ روشن باشد.	تبصره
وضع درها و پنجره ها باید دارای شرایط زیر باشد. الف) درها و پنجره ها از جنس مقاوم، سالم و بدون ترك خوردگی و شکستگی و زنج زدگی و قابل شستشو بوده و همیشه تمیز باشد. ب) پنجره های باز شونده باید مجهر به توری سالم و مناسب باشد به نحوی که ازورود حشرات داخل جلوگیری نماید. ج) درهای مشرف به فضای باز باید مجهر به توری سالم و مناسب و همچنین فنر دار باشد بطوریکه ازورود حشرات و جوندگان و سایر حیوانات جلوگیری نماید.	ماده 20
آب مصرفی باید مورد تأیید مقامات بهداشتی باشد.	ماده 21
کلیه اماكن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات مشمول این آئین نامه باید دارای سیستم جمع آوری (و در مورد هتلها و کارگاهها و کارخانجات و سیستم تصفیه) و دفع بهداشتی فاضلاب مورد تأیید مقامات بهداشتی باشند.	ماده 22
هدایت و تخلیه هرگونه فاضلاب و پساب تصفیه نشده اماكن و مراکز و کارگاهها و کارخانجات مشمول این آئین نامه به معابر و جوی و انهار عمومی اکیداً ممنوع است.	تبصره
وضع و تعداد دستشوئی شاغلین بهداشتی و مناسب باشد.	ماده 23
وضع و تعداد توالت و دستشوئی بهداشتی و مناسب و برای شاغلین مرد و زن بصورت ج دا و مستقل از هم باشد.	ماده 24
دستشوئی ها باید مجهر به صابون (ترجیحاً صابون مایع) و خشک کن مناسب و بهداشتی بوده و وجود زباله دان در کنار دستشوئی الزامي است.	تبصره
برای کارگران باید دستشوئی و توالت مجزا و مجهر به شیر آب گرم و سرد و با شرایط لازم بهداشتی در محل مناسب و به تعداد مورد نیاز بشرح جدول ذیل وجود داشته باشد.	ماده 25
(1) 1 نفر کارگر 1 توالت و 1 دستشوئی (2) 6.25 نفر، به ازاء هر 10 نفر 1 توالت و 1 دستشوئی (3) 26.55 نفریه ازاء هر 15 نفر 1 توالت و 1 دستشوئی (4) 50 نفر از هر کدام 5 دستگاه (4) 115 نفر، به ازاء هر 20 نفر 1 توالت و 1 دستشوئی (100 نفر از هر کدام 7 دستگاه)	

<p>(5) 266 نفر، به ازاء هر 25 نفر 1 توالت و 1 دستشوئی(250 نفر از هر کدام 13 دستگاه) (6) از 266 نفر به بالا به ازاء هر 30 نفر اضافی یک توالت و یک دستشوئی</p>	
<p>وجود توالت و دستشوئی به شرح مفاد ماده 25 و بندهای 1 تا 6 آن برای کارگران مرد و کارگران زن بصورت کاملاً جدا و مستقل از هم اجباری است.</p>	تبصره
<p>حمام مذکور در ماده 12 باید دارای شرایط مندرج در مواد 16 لغایت 20 ، 27 ، 37 و 38 این آین نامه بوده و تعداد آن نیز متناسب با تعداد کارگران بشرح جدول ذیل بوده و باید مشابه توالت و دستشوئی برای کارگران مرد و زن بطور جداگانه محاسبه و اعمال و بصورت کاملاً جدا و مستقل از هم در محل های مناسب وجود داشته باشد.</p>	265 ماده
<p>(1) 5 - 1 نفر کارگر ، 1 دستگاه (2) 6 نفر به ازاء هر 5 نفر یک دستگاه (20 نفر 4 دستگاه) (3) 21 نفر به ازاء هر 10 نفر یک دستگاه (50 نفر 7 دستگاه) (4) 51 - 100 نفر به ازاء هر 20 نفر یک دستگاه (100 نفر 10 دستگاه) (5) از 100 نفر به بالا به ازاء هر 20 نفر اضافی یک دستگاه</p>	
<p>دستگاه سوخت و نوع مواد سوختنی باید از نوعی باشد که احتراق بصورت کامل انجام گیرد.</p>	27 ماده
<p>نصب هود با ابعا متناسب از جنس مناسب و مجهز به هوا کش با قدرت مکش کافی بالای دستگاه پخت الزامي است.</p>	تبصره
<p>محل شستشو و نگهداري ظروف و ابزار کار باید در مجاور محل پخت یا تولید و محذا و مستقل از آن باشد</p>	28 ماده
<p>ظرف باید در ظرفشوئی حداقل دو مرحله اي (شستشو _ آبکشي) یا توسط دستگاههای اتوماتيك شسته شود.</p>	29 ماده
<p>تعداد و ظرفیت هر ظرفشوئی باید متناسب با تعداد ظروف باشد.</p>	تبصره 1
<p>هر لگن یا هر واحد ظرفشوئی باید مجهز به انسعاب آب گرم و سرد باشد.</p>	تبصره 2
<p>در صورت نداشتن ماشین ظرفشوئی ، ظروف پس از شستشو ، در محل مناسب (قفسه مجهز به آب چکان) و بدون استفاده از پارچه و حوله و امثال آنها خشک و سپس در قفسه مخصوص ظروف نگهداري شود.</p>	تبصره 3
<p>قفسه و ویترین و گنجه ها باید قابل نظافت بوده و مجهز به در و شیشه سالم و همیشه تمیز و فاصله آنها از کف زمین حدود 20 سانتیمتر باشد.</p>	30 ماده
<p>بیشخوان و میزکار باید سالم و سطح آن از جنس قابل شستشو باشد.</p>	31 ماده
<p>میزکار ی که صرفاً جهت تهیه مواد غذایی بکار می رود باید فاقد هرگونه کشو و یا قفسه بوده و فضای زیر آن نیز مورد استفاده قرار نگیرد.</p>	تبصره
<p>سبزیجات و صیفی جاتی که در اماکن عمومی و مراکز عرضه مواد غذایی بصورت خام در اختیار مشتریان گذارده می شود باید در محل مخصوص ، تمیز و با آب سالم و مایع ظرفشوئی شستشو شده و پس از گندزدائی ، آبکشی و مصرف شود.</p>	32 ماده
<p>انبار مواد غذائی باید قابل تمیز کردن بوده وضع داخلی آن مطابق با شرایط مندرج در مواد 16 لغایت 20 و 38 لغایت 40 این آین نامه و حجم و فضای آن متناسب با نیاز و احتیاجات مؤسسه باشد.</p>	33 ماده

انبار مواد غذائی باید بنحو مطلوب تهویه و میزان حرارت و رطوبت آن همواره مورد تأیید مقامات بهداشتی باشد.	تبصره 1
انبار آرد و شکر باید مطابق نقشه مصوب بالاترین مقام بهداشتی محل احداث شود.	تبصره 2
قفسه بندی و پالت گذاری در انبار به نحو مطلوب و مناسب انجام شود.	تبصره 3
کلیه مواد غذائی فاسد شدنی باید در یخچال و یا سردخانه مناسب نگهداری و مدت آن بیش از زمانی نباشد که ایجاد فساد یا تغییر کیفیت نماید.	345 ماده
یخچال و سرد خانه باید مجهز به دماسنجد سالم باشد.	تبصره
قرار دادن مواد غذائی پخته و خام و شسته و نشسته در کنار هم در داخل یخچال ممنوع بوده و یخچال و سردخانه همواره باید تمیز و عاری از هرگونه بوی نامطبوع باشد.	355 ماده
عرضه و فروش مواد غذایی آماده مصرف از قبیل انواع ساندویچ، کباب، آش، غذاهای پخته، غذاهای فاسد شدنی، شربت آلات و نوشیدنیهای فله، ترشیجات و شور و خیار شور، شیرینی جات، انواع تنقلات و خشکبار و آجیل فله و امثال آنها بصورت دوره گردی ممنوع است.	365 ماده
تهویه مناسب باید بنحوی صورت گیرد که همیشه هوای داخل اماکن سالم، تازه، کافی و عاری از بو باشد.	37 ماده
در فصل گرما حداقل درجه حرارت داخل اماكن باید بیشتر از 30 درجه سانتیگراد باشد.	38 ماده
شدت روشنایی نور طبیعی یا مصنوعی درآشپزخانه 100 تا 200 لوکس، آرایشگاه 200 تا 500 لوکس، نانوایی 100 تا 300 لوکس، محلهای فرآوری و تولید و بسته بندی 150 تا 200 لوکس (بسته به نوع کار) و در محوطه عمومی و انبار مراکز و اماکن کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه باید حداقل 100 لوکس و در راهرو، سرسرا، رختکن، توالت، دستشویی و حمامها باید بین 50 تا 150 لوکس باشد.	39 ماده
برای جلوگیری از حريق و انفجار و سایر خطرات احتمالي باید پیش بینی های لازم با توجه به حجم کار و نوع فعالیت و تعداد کارگران بعمل آید.	40 ماده
زیاله دان دریوش دار، زنگ نزن، قابل شستشو، قابل حمل و با حجم مناسب و به تعداد کافی موجود باشد.	42 ماده
زیاله دان باید مجهز به کیسه زیاله بوده و در محل مناسبی قرار گرفته و اطراف آن همواره تمیز باشد.	تبصره
مگس، پشه و سایر حشرات، سگ، گربه و موس و سایر حیوانات به هیچ وجه نباید داخل اماکن و کارگاهها و کارخانجات دیده شوند.	43 ماده
وجود سگ نگهبان در کارخانجات و محلهای مشابه، مشروط براینکه به هیچ وجه با مح لهای تهیه، تولید، نگهداری و توزیع مواد غذایی و افراد شاغل در این قسمتها در ارتباط و تماس نباشند، بلا مانع است.	تبصره
نقشه کلیه ساختمانهای اماكن عمومی و مراکز و کارگاهها و کارخانجات موضوع این آئین نامه به منظور انطباق با موازین بهداشتی قبل از اجرا باید به نصوب مقامات مسئول برسد.	44 ماده

ماده 46	وجود هرگونه حوض یا حوضچه پاشوی و امثال آن ممنوع می باشد. مگر در استخرهای شنا مطابق مفاد ماده 58 این آیین نامه
تبصره	درستورانها و چایخانه های سنتی، حوضچه های اب نما طوری طراحی گردند که همواره در آنها آب در گردش بوده و امکان دسترسی به آب برای مشتریان و اطفال آنها فراهم نگردد.
ماده 47	نگهداری هرگونه وسایل اضافی و مستهلك و مستعمل و مواد غذایی غیرقابل مصرف و ضایعات در محل کار ممنوع است.
ماده 66	ظروف مورد استفاده باید دارای شرایط زیر باشد. 1- ظروف شکستنی باید تمیز، بدون ترک خوردگی و لب پریدگی باشد. 2- وسایل و ظروف فلزی که برای تهیه و نگهداری و مصرف مواد غذایی بکار می روند باید سالم ، صاف و بدون زنج زدگی باشد. 3- وسایل و ظروف غذا باید پس از هربار مصرف شسته، تمیز و برحسب ضرورت ضد عفونی گردیده و در ویترین یا گنجه مخصوص که محفوظ باشد نگهداری شود.
ماده 67	استفاده از ظروف و وسایل مشروحه زیر ممنوع می باشد. 1- دیگ و ظروف مسی اعم از اینکه سفید کاری شده یا نشده باشد. 2- گوشت کوب و قاشق چوبی و سربی 3- قندان بدون دریوش مناسب 4- ظروف فاقد در ثابت و مخصوص برای عرضه موادی از قبیل نمک ، فلفل ، سماق، شکر و امثال آنها . . 5- هرنوع ظروف و ابزاریکه توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی غیر مجاز شناخته و آگهی می شود.
ماده 68	جنس و مشخصات ظروف ، وسایل و دستگاههایی که برای مراحل مختلف تولید و بسته بندی مواد خوردنی ، آشامیدنی، آرابشی و بهداشتی در کارگاهها ک ارخانجات تولید این مواد بکار می روند باید مورد تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی باشد.
ماده 69	مواد غذایی مانند بستنی ، آبمیوه، انواع لبپیات، امثال آنها باید در ظروف بسته بندی یکار مصرف مورد تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و ساخته شده از مر واد اولیه نو (غیر بازیافتی) و مرغوب و حتی الامکان تجزیه پذیر و همواره سالم ، تمیز و بهداشتی عرضه می گردد.
تبصره	آن دسته از مواد غذایی مذکور در ماده فوق که توسط واحدهای تولیدی مجاز و دارای پروانه های معتبر بهداشتی تهیه و بطریق مجاز دیگر بسته بندی و عرضه می شوند از شمول ماده مذکور مستثنی می باشند.
ماده 70	سطح میزها باید صاف ، تمیز ، سالم ، بدون درز و روکش آنها از جنس قابل شستشو و به رنگ روشن باشد.
ماده 71	صندلیها و نیمکت ها باید سالم و تمیز باشند.

استفاده از مواد غیراستاندارد از جمله کاغذهای بازیافتی و کاغذ هایی که تمیز نباشد و روزنامه و همچنین کیسه های پلاستیکی جهت پیچیدن و بسته بندی مواد غذایی ممنوع است.	75
جعبه های مقوایی و پاکتها کاغذی که برای بسته بندی مواد غذایی استفاده می شوند باید از جنس سالم و استاندارد و کاملاً تمیز بوده و از نوع بازیافتی نباشد.	76
ظروف خمیرگیری باید صاف و تمیز بدون درز باشد. نصب شیرآب بالای ظرف خمیرگیری لازم است.	77
کوشش شود از دستگاههای خودکار برای تهیه خمیر و سایر مود مخلوط کردنی استفاده گردد.	تبصره
برای حمل و نقل و جابجایی مواد غذایی فاسد شدنی مانند انواع گوشت دام و طیور و آبزیان، مواد پروتئینی ، فرآورده های خام و پخته غذایی دام و طیور و آبزیان ، کله و پاچه و آلایش خوراکی دام ، شیر و محصولات لبنی و امثال آنها باید منحصرآ ازو سائط نقلیه مخصوص و مجهز به سردخانه سالم و مناسب استفاده شود.	78
برای حمل و نقل و جابجایی ، هر نوع ماده غذایی که بدون شستشو و پخت و پز مجدد به مصرف می رسد، همچنین انواع نان ، شیرینی جات و خشکبار و امثال آنها باید از وسائط نقلیه مخصوص و مجهز به اطاقه محفوظ و مناسب ، تمیز و بهداشتی استفاده شود.	79
برای حمل و نقل مواد اولیه مصرفی و محصولات نهایی کارگاهها و کارخانجات تولید مواد غذایی ، حبوبات، غلات، میوه جات و سبزیجات باید صرفاً از وسایط نقلیه مخصوص حمل و نقل این مواد که مورد تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی باشد استفاده شود.	80
کلیه افراد که در وسایط نقلیه موضوع مواد 78 لغایت 80 فوق الذکر با جابجایی مواد غذایی سروکار دارند مشمول ماده 2 این آئین نامه درخصوص اخذ کارت معاینه پزشکی و تبصره های ذیل آن می باشند.	81
صاحبان وسایط نقلیه موضوع این آئین نامه موظفند قبل از بهره برداری از آنها مجوز حمل و نقل مواد غذایی توسط وسیله نقلیه مربوطه را از وزارت بهداشت اخذ نمایند.	82
حمل و نقل هرنوع کالای غیر از مواد غذایی توسط وسایط نقلیه مجاز حمل این مواد ممنوع و علاوه بر اخذ جریمه موجب توقف وسیله نقلیه بمدت حداقل یکماه خواهد شد.	تبصره
حمل و نقل مواد غذایی و بهداشتی موضوع مواد 78 لغایت 80 این آئین نامه توسط وسایط نقلیه غیر مجاز ، ممنوع و علاوه بر اخذ جریمه موجب توقف وسیله نقلیه بمدت حداقل یکماه خواهد شد.	83
استفاده از انبرک مخصوص از جنس استنلس برای برداشتن دانه های شیرینی جات ، خرما ، خیار شور، قطعات پنیر ، حلوا و امثال آنها الزامیست.	84